

Temat zajęć: Praktyczne warsztaty dla dzieci i młodzieży z pracy zespołowej ponad podziałami w myśl cech i umiejętności, którymi odznaczał się Jan Paweł II.

„Jeden drugiego brzemiona noście – to zwięzłe zdanie apostoła jest inspiracją dla międzyludzkiej i społecznej solidarności. Solidarność to znaczy jeden i drugi, a skoro brzemię, to brzemię niesione razem, we wspólnocie. A więc nigdy – jeden przeciw drugiemu, jedni przeciw drugim. I nigdy »brzemię«, dźwigane przez człowieka samotnie. Bez pomocy drugich. ”

– Jan Paweł II

Rozmowa kierowna na temat cytatu.

Co oznacza słowo brzemię? Jakie znacie synonimy?

Co znaczy słowo solidarność, spróbujcie wyjaśnić znaczenie na podstawie kontekstu.

Zadanie wstępne.

Stwórz linię prostą (do wyboru), tylko w warunkach klasowych

- ❖ Stwórz linię prostą alfabetycznie według imienia od A do Z (druga litera także powinna się zgadzać) bez używania słów.
- ❖ Stwórz linię prostą od najwyższej do najniższej osoby w grupie bez używania słów.
- ❖ Stwórz linię prostą zgodnie z datą urodzenia osób w grupie (miesiąc/dzień) lub (rok/miesiąc) bez używania słów.
- ❖ Stwórz linię prostą zgodnie z ilością rodzeństwa bez używania słów

1. Pytamy klasę, z czym kojarzy im się grupa? - metoda burzy mózgów w czacie (integracja, zespół, wsparcie, wspólne działanie, więzi, wspólny cel, solidarność, wspólne wartości, coś co łączy...)

2. Co musi zaistnieć, aby grupa się zintegrowała? - metoda dyskusji okrągłego stołu, uczniowie chętni do zabrania głosu wpisują swoje imię w czacie (szacunek, wspólne zainteresowania, cele, klimat, zaufanie, akceptacja, umiejętności komunikacyjne, itp.)

3. Następnie pokazujemy klasie memy o pracy zespołowej.

Praca grupowa

Dwóch pracuje, reszta udaje, że myśli

www.demotywatory.pl

FAKT #54

**LUDZKA UMIEJĘTNOŚĆ
WSPÓLPRACY W GRUPIE OBJAWIA
SIĘ W TRAKCIE ZAMAWIANIA
PIZZY**

4. Rozmawiamy o przedstawionych sytuacjach w memach. Co uczniowie myślą o pracy grupowej? Z czym im się kojarzy praca w grupie? Dlaczego tak jest? Jak rozwiązać ten problem?- dyskusja kierowana. Uczniowie mogą tutaj podawać przykłady z życia.

5. Następnie czytamy im przypowieść o pracy zespołowej.

Były sobie cztery osoby:

Każdy, Ktoś, Ktokolwiek i Nikt.

Do wykonania było bardzo ważne zadanie i **Każdy** mógł je wykonać.
Każdy był pewien, że **Ktoś** je wykona.

Ktokolwiek mógł je wykonać, ale **Nikt** tego nie zrobił.

Ktoś zdenerwował się, bo to zadanie mógł wykonać **Każdy**. **Każdy** myślał, że **Ktokolwiek** wykona to zadanie, ale **Nikt** nie zdawał sobie sprawy z tego, że **Każdy** tego zadania nie wykona.

Skończyło się tak: **Każdy** oskarżał **Kogoś**, podczas gdy **Nikt** nie zrobił tego, co **Ktokolwiek** mógł zrobić.

6. Rozmawiamy o przypowieści, o wspólnej odpowiedzialności. Podkreślamy, że wkład każdej jednostki jest ważny w integracji.

7. Włączamy film pokazujący wartość współpracy i poprawnej komunikacji.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=82&v=Patm_eu02ow&feature=emb_logo

8. Rozmawiamy z uczniami o filmie. Czego nas uczą przedstawione sytuacje? Jakie korzyści wpływają z integracji, pracy grupowej?

9. **Jakie jest przesłanie słów Jana Pawła II zacytowanych na początku zajęć w kontekście całej lekcji?**

Źródło- Anna Konarzewska, blog Być nauczycielem

Temat zajęć: Dialog ponad podziałami i różnicami w myśli cech i umiejętności, którymi odznaczał się Jan Paweł II. Komunikacja.

Papież dialogu, karta pracy w formie pdf, do wysłania uczniom na czacie, odczytania i wypełnienia na swoich laptopach, metoda pracy online z tekstem, chętny uczeń odczytuje głośno tekst, pozostali go śledzą. Uczniowie po wypełnieniu karty pracy odsyłają ją mailowo do nauczyciela.

Papież dialogu

Jan Paweł II nazywany jest papieżem dialogu. Ojciec Święty zainicjował proces szerokiego **dialogu międzyreligijnego i międzykulturowego**, wiedząc że tylko ta droga pomoże zwalczać **uprzedzenia i stereotypy** wobec **wyznawców** innych religii, co stanowi przyczynę **konfliktów** i wojen. Nie może być pokoju między narodami bez pokoju między religiami. Żaden inny papież ani żaden inny **przywódca** religijny nie zrobił tak wiele dla dialogu, ile Jan Paweł II.

Potrzeba większej **tolerancji światopoglądowej**, religijnej i kulturowej pojawiła się już podczas obrad Soboru Watykańskiego II (1962 - 1965). Konieczność takiego

porozumienia zaczęto podkreślać zwłaszcza w **aspekcie** starań o pokój na świecie. W dokumencie „Dialog i przepowiadanie” kościół wskazał cztery formy dialogu: dialog życia jako umiejętność codziennego **współistnienia** ludzi, dialog dzieł jako wspólne działanie różnych organizacji **ukierunkowane** na ten sam cel, dialog teologiczny czyli pogłębienie **diedzictwa** religijnego i docenienie duchowych wartości jednych przez drugich oraz dialog doświadczenia duchowego.

Zadaniem dialogu międzyreligijnego jest wzajemne poznanie się – poznanie partnera dialogu oraz bogactwa jego religii. Ojciec Święty pisał w encyklice „Redemptoris misio” (1990): *na każdym z tych poziomów za dialog odpowiedzialni są wszyscy, i jest on **obowiązkiem** każdego chrześcijanina i każdej **wspólnoty** chrześcijańskiej. Jako wyraz nowego przykazania, dialog ten domaga się wspólnego **zaangażowania** i nie może ograniczać się do **uprzejmych słów, dwuznacznego języka** albo zebrzań, które bardziej niż prawdziwymi spotkaniami są wydarzeniami medialnymi oraz dialog nie rodzi się z **taktyki** czy **wyrachowania**, ale jest działaniem mającym swe **uzasadnienie, wymogi, godność**.*

Podczas całego pontyfikatu Ojciec Św. Jan Paweł II wielokrotnie udowodnił, iż zależy mu na wzajemnym poznaniu się, szacunku i tolerancji dla różnych religii i **wyznawców** oraz dla osób **niewierzących**. Jako pierwszy tak wysoki **dostojnik kościelny przekroczył progi** meczetu i synagogi, modlił się przy jerozolimskiej Ścianie Płaczu i pozostawił tam kartkę z napisaną **intencją** pojednania. Z inicjatywy Ojca Świętego zorganizowano w 1986 roku Światowy Dzień Modlitw o Pokój w Asyżu, mieście Św. Franciszka. Było to międzyreligijne spotkanie modlitewne w intencji pokoju na świecie.

Działalność społeczna i polityczna Ojca Świętego przyczyniła się do załagodzenia konfliktów w różnych regionach świata oraz doprowadziła do **pokojoych przemian** w Europie.

1) I etap ćwiczenia. Uczniowie próbują wywnioskować z tekstu, co znaczą słowa koloru zielonego, bazując na kontekście.

Dialog międzyreligijny i międzykulturowy

Tolerancja światopoglądowa

Dwuznaczny język

Uprzejme słowa

Dostojnik kościelny

Przekroczyć progi

Pokojoye przemiany

II etap ćwiczenia. Rozmowa kierowana dotycząca słownictwa. W razie niejasności sięgamy do słowników.

2) I etap ćwiczenia. Uczniowie odnajdują w słownikach synonimy do wyrazów oznaczonych na niebiesko:

uprzedzenia

stereotypy

wyznawcy

konflikt

współistnienie

ukierunkowane

dziedzictwo

obowiązek

wspólnota

zaangażowanie

taktyka

wyrachowania

uzasadnienie

wymogi

godność

intencja

II etap ćwiczenia. Rozmowa kierowana, odczytujemy synonimy, które naprowadzają uczniów na znaczenie wyrazów, których nie rozumieją.

3) Rozwiń myśl: *Nie może być pokoju między narodami, bez pokoju między religiami.*

Co zrobił Jan Paweł II na rzecz dialogu międzyreligijnego?

„Figury geometryczne”

Materiały: kartka A4 i ołówek dla każdego ucznia, przykładowe rysunki figur (załącznik nr 2) – jeden egzemplarz.

Mówimy uczniom, że teraz będą doskonalili swoje umiejętności w zakresie nadawania i odbierania komunikatów. Wybieramy jedną osobę z grupy i przesyłamy jej na maila załącznik nr 2 z obrazkami figur, następnie prosimy ją, aby po kolei opisała figury przedstawione w załączniku. Każdy uczeń ma je samodzielnie odtworzyć na kartce papieru. Uczniowie mogą zadawać pytania osobie, która opisuje figurę.

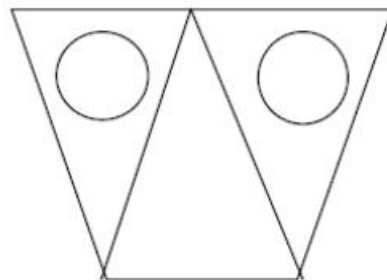
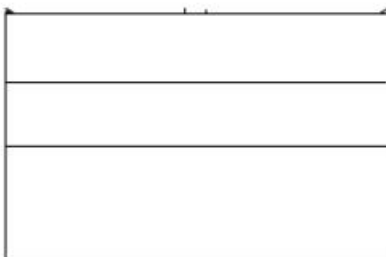
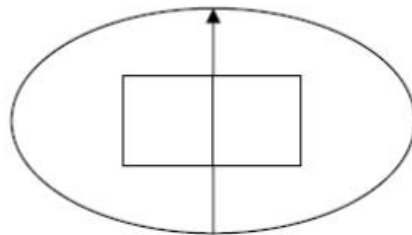
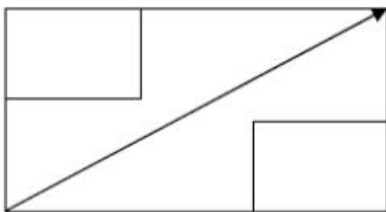
Po ukończeniu odtwarzania figur, następuje porównanie rysunków z ich pierwowzorem. Uczniowie pokazują swoje prace w kamerkach. Uczeń opisujący figury pokazuje grupie jak wyglądają figury w oryginale.

Dyskusja na temat tego jak przebiegło ćwiczenie:

- Ile rysunków było podobnych do oryginalnych?
- Co sprawiło największą trudność?
- Jak się czuła osoba opisująca, a jak rysujące?
- Jaka była współpraca między opisującym a rysującymi?

Załącznik nr 2

Przykładowe rysunki figur do wykorzystania w tym ćwiczeniu

„Tocząca się opowieść” Mówimy uczniom, że celem ćwiczenia będzie doskonalenie umiejętności: słuchania oraz budowania opowieści. Informujemy grupę, że od tej pory nikt nie może się odzywać, oprócz osoby, której imię zostało zapisane na czacie, najpierw przez nauczyciela, później przez ucznia wytypowanego przez nauczyciela itd.. Zwracamy uwagę uczestnikom, że to ćwiczenie wymaga od nich koncentracji i wzajemnego słuchania, żeby wiedzieli na jakim etapie jest powstająca historia. Wpisujemy pierwsze imię na czacie, ta osoba, rozpocznie opowiadanie

historii i powie pierwsze zdanie opowieści. Wyjaśniamy, że historia może rozpocząć się na przykład od słów: - *Pewnego dnia kiedy wracałem do domu zobaczyłam na trawie gigantycznych rozmiarów żabę...* - *W Warszawie, przy Słonecznej ulicy, na rogu ulic...* - *W ostatni weekend zgubiłem ulubioną, czerwoną parasolkę...* Osoba, która opowie część historii, wpisuje na czacie imię kolegi lub koleżanki, który dopowie kolejne zdanie, tworząc dalszy ciąg historii. Ćwiczenie może trwać tak długo, aż wszystkie osoby w grupie opowiedzą jedną część opowieści lub jeśli pozostanie czas, kilka razy dopowiedzą swoją część opowiadania.

Na koniec pytamy uczniów, o to jak radzili sobie z koncentracją i zapamiętaniem tego, co do tej pory zostało już opowiedziane.

„Komunikacja niewerbalna”

Wybieramy pięciu uczniów, którzy będą pełnić rolę obserwatorów, potrzebne im będą kartki i długopisy. Informujemy pozostałych członków grupy, że obserwatorzy będą przyglądać się ich umiejętnościom aktywnego słuchania, takim jak: zadawanie pytań, parafrazowanie, podążanie i skupianie się. Wysyłamy informację mailowo, tylko do obserwatorów instruując, że nie wolno im zdradzać swojej prawdziwej roli pozostałym członkom grupy. Ich zadaniem będzie śledzenie komunikacji niewerbalnej w trakcie rozmów. Pozostali uczniowie nie powinni wiedzieć, co podlega obserwacji. Nauczyciel rzuca hasło np. *Co myślicie o ściąganiu podczas sprawdzianów i egzaminów?* Obserwatorzy podczas rozmowy toczącymi się pomiędzy pozostałymi członkami zespołu powinni robić notatki z jej przebiegu. Po zakończeniu ćwiczenia mówimy uczniom jaki był cel tego zadania – obowiązkiem obserwatorów było zebranie informacji ile i jakie nadajemy komunikaty niewerbalne podczas rozmowy.

Podkreślamy jak ważny jest przekaz niewerbalny, że 65% informacji przekazujemy w sposób niewerbalny!

Prosimy, aby obserwatorzy opowiedzieli o zachowaniach niewerbalnych członków poszczególnych zespołów. Pytamy obserwatorów czy zainteresowanie tym, co mówił partner rozmowy, znajdowało wyraz w postawie i kontakcie wzrokowym? W jaki sposób wyrażali brak zainteresowania podczas rozmowy? Czy i jakie zdarzały się zachowania, które rozpraszały partnera podczas rozmowy?

Podsumowanie informacji, uczniowie czytają tekst dotyczący komunikacji w ciszy i spokoju, następnie dzielą się swoimi refleksjami.

Do aktu komunikacji dojdzie jedynie wtedy, gdy spełnione zostaną następujące warunki: - informacja zostanie przekazana w języku zrozumiałym dla obu komunikujących się stron, - zaistnieje skuteczny nośnik tej informacji, - przekaz pozostanie czysty od zniekształceń przez czynniki zewnętrzne (tzw. szum), - przekaz spotka się z odbiorem, - informacja w założeniu będzie przeznaczona dla danego odbiorcy.

Okazuje się, iż słowna komunikacja to jedynie niewielka część przekazu, jaka dociera do odbiorcy. Zaintrygowani tym zjawiskiem naukowcy przeprowadzili szereg badań, które dowodzą, iż największą część przekazu, bo aż 55% stanowi mowa ciała, w jedynie 38% procentach cechy głosu nadawcy a dopiero 7% to wypowiedane słowa. Wychodzi, więc na to, żeby jak najlepiej się komunikować z drugim człowiekiem każdy powinien przede wszystkim nauczyć się wykorzystywać mowę swego ciała, czyli mowę niewerbalną.

Komunikacja, to niezbędny element tworzenia pozytywnego wizerunku, jest niezwykle trudnym do jednoznacznego zdefiniowania pojęciem. Wiadomym jest, że tworzy ona „podstawę egzystencji każdego człowieka, każdej społeczności i jest niezbędnym składnikiem procesu socjalizacji oraz elementem wszelkich procesów społecznych”

Wiele nieporozumień w naszych relacjach jest wynikiem złej komunikacji. Niewłaściwe odczytywanie intencji z jednej strony, oczekiwania z drugiej to trudności, z którymi spotykamy się w codziennych rozmowach. W komunikacji mogą występować tzw. bariery w komunikacji. Bariery komunikacyjnymi jest wszystko to, co może zakłócać porozumienie się nadawcy i odbiorcy komunikatu. Bariery mogą wynikać zarówno z błędów popełnionych przez jedną, jak i drugą stronę.

Np. Do barier zewnętrznych możemy zaliczyć: - nieznaną obyczajów, kultury i tradycji rozmówcy; - brak empatii i zrozumienia; - sposób wypowiedania się, który może być niezrozumiały lub irytujący dla rozmówcy; - stereotypy, którymi kierujemy się w ocenie naszego rozmówcy; - utrudnienia percepcyjne, takie jak np. złe warunki, w których prowadzimy rozmowę, hałas czy zamieszanie; - samopoczucie, nasz stan psychofizyczny może w znacznym stopniu wpłynąć na ocenę rozmówcy; - koncentrowanie się na fragmencie wypowiedzi i pomijanie jej reszty.

Bariery wewnętrzne to: - osądzanie i dawanie rad rozmówcy; - narzucanie swoich opinii; - krytyka; - skłonność do manipulacji; - podejmowanie decyzji za innych; - moralizowanie; - używanie żargonu, wulgaryzmów i zwrotów w innym języku.

Występowanie tych barier powoduje u rozmówcy różne stany emocjonalne, takie jak: złość, lęk, agresja, bezsilność czy frustracja. Ważne jest uświadomienie sobie istnienia tych barier i ich wpływu na komunikację oraz zapobieganie barierom w komunikacji.

Temat zajęć: Inność oznacza niezwykłość i bogactwo, która nas ubogaca i otwiera, a nie niszczy i ogranicza. Podążamy za naukami Jana Pawła II.

Odczytujemy cytaty, refleksję pozostawiamy na koniec lekcji:

Jan Paweł II był mistrzem dialogu. Nie tylko w sensie teoretycznym. Jego pouczające słowa o tym zagadnieniu zyskiwały niezwykłą siłę oddziaływania i swoisty blask prawdziwości poprzez prezentowaną przez Papieża unikalną postawę w kontakcie z drugim człowiekiem. Cechował ją niezwykle wręcz szacunek dla tego „innego”, z którym się spotykał, budowany na respektowaniu jego ludzkiej godności. Wynikała ona ze świadomości, że każdy człowiek ma przecież Boży rodowód, nawet jeśli tego nie uznaje lub jeszcze nie odkrył.

Tolerancja

Prosimy uczniów, by na arkuszu papieru wypisali określenia związane z pojęciem „tolerancja”.

Zagadnienia do dyskusji on-line:

Co to znaczy być tolerancyjnym?

W czym przejawia się bycie nietolerancyjnym?

Wobec jakich osób, jakich poglądów, zachowań jesteście nietolerancyjni? Dlaczego?

Czy sami doświadczamy nietolerancji? W jakich sytuacjach? Kto jest wobec nas nietolerancyjny?

Stereotypowe myślenie

Nauczyciel wyświetla na prezentacji niedokończone zdania do uzupełnienia. Uczniowie wypisują w zeszytach skojarzenia dotyczące osób posiadających określone cechy, czy reprezentujących różne kategorie społeczne.

Ludzie starzy są.....

Kobiety są.....

Mężczyźni są.....

Polacy są.....

Osoba, która nie chce mieć dziecka jest.....

Otyli ludzie są.....

Ludzie urodzeni w bogatych rodzinach są.....

Osoby, które wybierają życie w pojedynkę są.....

Zagadnienia do dyskusji:

Czy było to trudne zadanie?

Dlaczego takie zadanie nie sprawia nam trudności?

Co to znaczy myśleć stereotypowo?

Co to jest stereotyp? – wspólne tworzenie definicji.

Jakich kategorii społecznych, jakich osób mogą dotyczyć stereotypy?

Dlaczego posługujemy się stereotypami?

Zalety i wady stereotypowego myślenia.

Czy stereotyp zawsze jest negatywny?

Odwołując się do wykonanego zadania uczniowie podają przykłady stereotypów negatywnych i pozytywnych. Rozmowa kierowana.

-Następnie uczniowie zastanawiają się wspólnie nad definicją stereotypów, ich funkcjami oraz zaletami i wadami stereotypowego myślenia.(zapisywanie przemyśleń w czacie, notatka w zeszycie)

Ciekawostka.

Badacze zwracają uwagę na przydatność i funkcjonalność stereotypów, które dają jednostce poczucie bezpieczeństwa, pomagają przetwarzać informacje, stanowią „przystosowawczą, uproszczoną metodę radzenia sobie ze złożonymi zjawiskami.” Z drugiej jednak strony, podkreśla się ich negatywne skutki – niedostrzeganie różnic między osobami należącymi do grupy, ograniczanie indywidualnego rozwoju człowieka, odporność na zmiany i z związku z tym pozostawanie w sprzeczności z rzeczywistością

Stereotypy dotyczące kobiet i mężczyzn.

Celem zadania jest uświadomienie sobie stereotypowego postrzegania i traktowania kobiet i mężczyzn.

-Uczniowie zapisują zdania w zeszycie i mają je dokończyć, nie zastanawiając się zbyt długo i odwołując się do pierwszych skojarzeń.

Kobieta jest.....

Kobieta powinna być.....

Mężczyzna jest.....

Mężczyzna powinien być.....

Chłopcy:

Ponieważ jestem mężczyzną, muszę....

Gdybym był kobietą, mógłbym...

Dziewczyny:

Gdybym była mężczyzną, mogłabym....

Ponieważ jestem kobietą, muszę...

Zagadnienia do dyskusji:

Z czym kojarzona jest kobiecość, a z czym – męskość? Czego oczekuje się od kobiet, a czego od mężczyzn?

Z jakimi reakcjami społecznymi mogą spotkać się osoby, których cechy i zachowania odbiegają od stereotypów?

Etykiety-Zgadnij kim jestem?

Prosimy jednego ucznia, żeby zakrył oczy i wpisujemy na czacie jego rolę-etykiety, która determinuje zachowania wobec niego reszty grupy. Uczestnik z etykietą ma odgadnąć kim jest na podstawie sposobu traktowania go przez innych i zadawanych mu pytań. Wyjaśniamy, że uczestnik ma być traktowany zgodnie z instrukcją.

Prosimy uczniów, aby w ciągu 5-10 minut znaleźli sobie temat do dyskusji (lub wymyślmy jakiś określony temat np. zorganizowanie wycieczki lub zorganizowanie jakiejś kampanii społecznej).

Zadaniem uczestników będzie odnoszenie się do wybranej osoby zgodnie z instrukcją z etykiety, np. rozmowy z osobą starszą.

Po pięciu minutach przerywamy dyskusję. Uczestnik z etykietą odgaduje kim jest w zabawie.

Przykładowe etykiety:

Jestem głupią blondynką

Jestem osobą negatywnie nastawioną do świata

Jestem szefem

Jestem nieśmiała

Jestem staruszką / staruszką

Jestem osobą otyłą

Zagadnienia do dyskusji:

W jaki sposób udało się odgadnąć, jaką przydzielono Ci etykietę?

Co czuliście podczas zabawy?

Jak ocenilibyście zachowanie innych wobec siebie (pozytywne/negatywne)?

Czy wcześniej zdarzały im się sytuacje, w których z zachowania drugiej osoby mogliście wywnioskować, jakie jest jej nastawienie do nich?

W jaki sposób ludzie przekazują takie informacje?

Czy przekazują je innym w sposób świadomy?

Szacunek dla odmienności

Celem zadania jest uświadomienie sobie wartości różnorodności życia społecznego oraz znaczenia otwartości, tolerancji, szacunku dla odmienności.

Uczniowie wyobrażają sobie społeczeństwo składające się tylko z:

kobiet

osób młodych

jednej narodowości

mających takie same poglądy.

Uczniowie wspólnie zastanawiają się i wypisują zalety i wady życia w takim społeczeństwie.

Zagadnienia do dyskusji:

Jakie korzyści dla jednostki i całego społeczeństwa płyną z tego, że ludzie różnią się między sobą pod wieloma względami?

Jaką postawę prezentował Jan Paweł II w kontakcie z drugim człowiekiem? Przyjrzyj się cytatom z początku lekcji.

Co oznacza wyraz respektować? Zapisz go w zeszycie.

Nawiązanie do tematu lekcji, podsumowanie.

Źródło. STEREOTYPOM – NIE! Konspekt zajęć dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Julita Czernecka, Krystyna Dzwonkowska-Godula, Emilia Garncarek, Patrycja Woszczyk

Konkurs IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/konkursy-i-projekty/wyszynskiego-i-wojtyly>

Wyszyńskiego i Wojtyły gramatyka życia

Stefan Wyszyński w czasie II wojny światowej był kapłanem Armii Krajowej, został prymasem Polski w 1948 r. Dzięki jego niezłomnej postawie wobec komunistów i pokorze wobec Boga Kościół pokazał swoją siłę i dawał nadzieję Polakom w trudnych chwilach. Karol Wojtyła był arcybiskupem krakowskim o niezwykłej charyzmie i sile ducha. W 1978 r. został głową Kościoła powszechnego i jako Jan Paweł II wprowadził świat w nowe tysiąclecie. Spuścizną po obu kapłanach są liczne teksty i homilie zawierające podstawową prawdę: „Bóg, jest miłością, prawdą i życiem”. **Konkurs polega na napisaniu eseju lub opowiadania inspirowanego nauką i tekstami obu wybitnych Polaków. Skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych**

Artur Kolęda | artur.kolęda@ipn.gov.pl